

Eiropas Sociālo Partneru Kopējais Projekts

“CEEC Sociālie Partneri ” Pedalīšanās Eiropas Sociālajā Dialogā:

..... kādas ir sociālo partneņu vajadzības?”

Otrā fāze - Turpinājums-Ziņojumi

Latvijas Nacionāla Semināra ziņojums

Viesnīca Konventa Sēta, Rīga
Latvija

2006.g. 26. aprīlis

Sagatavoja ARITAKE-WILD
2006. g. maijā.

Eiropas Sociālo Partneru Organizāciju kopējais projekts:

“CEEC Sociālo Partneru Līdzdalība Eiropas Sociālajā Dialogā:
..... Kādas ir sociālo partneru vajadzības?”

Otrā fāze – turpinājums pēc semināra seminars

Viesnīca Konventa Sēta, Rīga
Latvija
2006.g. 26. aprīlī.

Ievads

Šis pēdējais, astoņu sekojošo, nacionālo semināru sērijā¹, kas tika veltīts tam, lai paaugstinātu jauno Eiropas Savienības dalībvalstu līdzdalības efektivitāti Eiropas Sociālajā dialogā, notika Latvijā, Rīgā, š.g. 26. aprīlī. Semināra tematika bija sekojoša:

- Akciju plānu, kas tika izstrādāti projekta pirmās fāzes laikā, ieviešanas norise;
- Ikvienas problēmas, kas tika konstatēta apspriešana un izdiskutēšana, iespējamo risinājumu ieteikšana;
- Turpmāko prioritāšu noteikšana Latvijas Sociālajiem partneriem, gan individuālo organizāciju, gan kopējo aktivitāšu līmenī;

Semināru apmeklēja četri Latvijas Darba devēju konfederācijas organizāciju pārstāvji un 15 Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības organizāciju pārstāvji. Tāpat arī piedalījās pārstāvji no Eiropa Sociālo partneru organizācijām UNICE, UEAPME, CEEP un ETUC, kā arī eksperti. Pievienots pielikums ar pilnīgu semināra apmeklējuma sarakstu.

Metodoloģija

Semināra metodoloģija ir izstrādāta pamatojoties uz to, kas tika izmantota astoņu “divu-dienu” CEEC semināru laikā. Vienas dienas semināra formāts tika veidots tā, lai piesaistītu pēc iespējas lielāku arodbiedrību un darba devēju organizāciju pārstāvju piedalīšanos. Eiropas Sociālo partneru organizāciju un ekspertu pārstāvju piedalīšanās bija domāta, lai dotu ieguldījumu fokusētas diskusija veicināšanā; stimulēt problēmu identificēšanu un risināšanu un iedrošināt darbības plānu uzlabošanu.

Nelielās darba grupās notika detalizētas diskusijas. Plenārsēdē grupu pārstāvji sniedza ziņojumus un iepriekšējo darba sesiju apskatu, tādējādi nodrošinot atgriezenisko saiti. Visi dalībnieki piedalījās problēmu identifikācijas, vienota viedokļa par akciju norisi, veidošanā.

Lai rosinātu un sekmētu diskusiju un ideju apmaiņu, kā arī, lai pilnveidotu nākotnes stratēģijas, seminārs, galvenokārt, notika latviešu valodā.

Šis ziņojums ir veidots saskaņā ar semināra dienas kārtību. Tas kopumā piedāvā katras darba sesijas aprakstu, kā arī ieskicē nākotnes prioritāros jautājumus, kas noteikti semināra laikā.

Detalizēta semināra dienas kārtība ir pievienota kā pielikums Nr.2, bet darba sesijas, kas tika izveidotas semināra laikā, tiek summētas sekojoši:

Dienas kārtības apskats		
Pirmā Sesija	Nacionālo Sociālo partneru prezentācijas	" Pirmās fāzes darbības plānu ieviešanas gaita."
Otrā Sesija	Eiropas sociālo partneru organizāciju prezentācijas	" Pašreizējā Eiropas Sociālo Partneru diena kārtība un iespējamās nākotnes prioritātes."
Trešā Sesija	Diskusijas darba grupās un atgriezeniskā saite	"Darbības plānu apstiprināšana un pilnveidošana, pamatojoties uz pieredzi un prioritāšu maiņu."
Ceturrtā Sesija	Eiropas Sociālo partneru organizāciju Prezentācijas	"Darbības, lai palīdzētu jauno Eiropas Savienības dalībvalstu Sociālo Partneru organizācijām, šo darbu jau Eiropas Sociālo partneru organizācijas ir uzsākušas."
Piektā Sesija	Diskusiju noslēgums, kopsavilkums	"Diskusijas par prioritārajām vajadzībām un jautājumiem."

Sanāksmes ziņojums

Pirmā Sesija - "Pirmās fāzes darbības plānu ieviešana."

Latvijas arodbiedrības savā pirmās fāzes darbības plānā iekļauj divus akciju punktus:

Latvijas arodbiedrību "pirmās fāzes" darbības plāns

LBAS- Latvijā Brīvo arodbiedrību savienībai ir jāizveido regulāras sanāksmes, kurās biedri diskutē par Eiropas sociālā dialoga pamatjautājumiem un stratēģijām.

Papildus, ir jāstiprina sadarbība ar Ziemeļu valstu arodbiedrību organizācijām, jāpadziļina sadarbība ar arodbiedrību organizācijām no Igaunijas un Lietuvas. Tāpat arī tiks izpētītas iespējas padziļināt sadarbību ar Polijas un citu, izmēru un iedzīvotāju skaita ziņā Latvijai līdzīgu valstu arodbiedrībām.

Arodbiedrības ziņo par progresu abos punktos:

- Latvijas arodbiedrības tiek iepazīstinātas ar Eiropas Savienības jautājumiem, organizējot seminārus un konferences par šiem jautājumiem;
- LBAS ir pilnveidojusi sadarbības pasākumus ar Baltijas valstu partneriem, piedaloties **BASTUN** - Baltijas jūras valstu arodbiedrību tīklā, ir jūtami uzlabota sadarbība ar Skandināvijas arodbiedrībām. Dažādas citas sanāksmes notiek vismaz trīs reizes gadā;

Papildus iepriekš minētajām, arodbiedrības min arī citas joma, kurās ir sasniegts zināms progress:

- LBAS ir izveidojusi sadarbību ar konkrētām partneru organizācijām, ir izveidojusi nozīmīgu divpusējo sadarbības stratēģiju, 2006.g. **aprīlī** notika plānotā konference.
- Nacionālajā līmenī, arodbiedrības sadarbojas ar darba devēju organizācijām. Šogad, pavasarī tika izstrādāts un parakstīts ES pamatnolīgums par „Teledarba” un „Stresa darbā” ieviešanu;
- Latvijas Sociālais dialogs notiek uzņēmumu, sektoru un nacionālajā līmenī. Jāatzīst, ka pašlaik sektoru līmenis ir vājākais posms Latvijas sociālā dialoga ķēdē. Daļēji tas ir tāpēc, ka nav pretī attiecīgā darba devēja. Par spīti zemajam arodbiedrības biedru skaitam, kas ir apmēram 18% no visiem

strādājošajiem, uzņēmumu koplīgumi sedz apmēram 35% no visiem Latvijas strādājošajiem;

- Ko[š 2004. gada ir jūtami uzlabojusies Trīspusējā sadarbība, jo tika izveidotas jaunas NTSP- Trīspusējās sadarbības padomes apakšpadomes;
- Arodbiedrības ir veikušas pamatīgu lobiju darbu par jautājumiem, kas skar minimālās algas paaugstināšanu līdz apmēram, kas tuvināts kaimiņvalstu līmenim.
- Savā ziņojumā par akcijām, arodbiedrības izgaismoja sekojošas problēmas:
- Arodbiedrības biedru skaita zema līmenis;
- Darba devēju partneru trūkums sektoru līmenī, kas liedz vest sarunas ar partneriem sektoru līmenī.
- Pirmās fāzes akciju plānā Latvijas darba devēju organizācijas arī ir ietvērušas divus punktus:

Latvijas darba devēju organizācijas "pirmās fāzes" darbības plāns

Pilnveidot horizontālās diskusijas starp LDDK un LAK, lai konsolidētu darba devēju viedokļus un priekšstatus.

Turpināt ciešu sadarbību ar Igaunijas un Lietuvas darba devēju organizācijām un izveidot stratēģiju, lai uzlabotu sadarbību ar citām dalībvalstīm, par svarīgākajiem jautājumiem.

Latvijas darba devēju organizācijas ziņoja par nelielu progresu, kas panākts, abos punktos:

- Latvijas darba devēju organizācijas un Latvijas arodbiedrības ir labi sadarbojušās, lai ieviestu ES līgumus par „Teledarbu” un „Stresu darbā „. Sadarbība ietver sevī gan tekstu tulkošanu; plašas konsultācijas par to kā uzlabot piedāvāto pieeju; līguma noslēgšanu. Tāpat arī, tika ieguldītas pūles, lai paaugstinātu sabiedrības pārliecību par attiecīgajiem jautājumiem, kā arī, lai sadarbotos ar citām ieinteresētajām pusēm. Un nobeigumā, vienošanās parakstīšanas brīdī tika pieaicināti piedalīties arī Latvijas Labklājības ministrijas pārstāvji.
- Attiecības starp Baltijas darba devēju sadarbības partneriem tiks uzlabotas un pilnveidotas arī turpmāk, un nākošais solis šajā procesā būs sadarbības likumiskās bāzes izveidošana. Pašlaik

visās trijās Baltijas valstīs jau ir apspriests un izdiskutēts dokumenta uzmetuma variants. Sadarbība notiek arī ārpus šī reģiona, piemēram, īpaši laba ir sadarbība ar Spānijas darba devējiem.

Kopējā akciju plāna pirmā fāze ietver trīs punktus:

Latvijas kopējais "pirmās fāzes" akciju plāns

1. Izveidot neformālu apaļo galdu, kura dalībnieki regulāri tiktos, lai izdiskutētu Eiropas Sociālā dialoga jautājumus un sagatavotu bāzi ikvienām sarunām.
2. "Teledarba" un "Stresa" līgumus izmantotu kā praktiskus projektus, lai kopīgi strādātu pie:
  - Sagatavotu savstarpēji apstiprinātus līguma tekstus latviešu valodā;
  - Sadarbotos par informatīvo materiālu pilnveidošanu un izplatīšanu;
  - Būt gataviem panākt vienošanos par šiem līgumiem un tos ieviest, Latvijā.

Darbības, kas uzsāktas, lai atbalstītu kopējo darbības plānu piegādi, ir uzskaitītas abu Latvijas sociālo partneru ziņojumos, kas minēti iepriekš.

Abas, gan latvijas darba devēju gan arodbiedrību organizācijas, atzīmēja un pat uzsvēra, ka sadarbība starp nacionālajiem sociālajiem partneriem ir jūtami uzlabojusies, kopš pagājušā gada, kad notika pirmais seminārs. Pa šo laiku ir tikuši sasniegti konstruktīvi rezultāti. ES līgumu par „Teledarbu” un Stresu darbā „ieviešana nacionālajā līmenī, ir tam labs piemērs.

Otrā sesija - " Pašreizējais Eiropas sociālā dialoga dienas kārtība un vēlamās nākotnes prioritātes."

(CEEP) pārstāve Valērija Ronziti (*Valeria Ronzitti*) un (UNICE) pārstāve Džeina Smita (*Jeanne Schmitt*) prezentēja īsu vēsturisko apskatu par Eiropas sociālo dialogu un sniedza arī tā īsu vērtējumu, kā arī aprakstīja jauno, nesen pieņemto darba programmu 2006 – 2008 gadam. Viņu pilnīga prezentācija ir pievienota kā trešais pielikums.

*Trešā sesija – Darba grupu diskusijas un atgriezeniskā saikne.
"Apstiprinātie un uzlabotie darbības plāni, pieredzes un mainīgo prioritāšu aspektā."*

Sakarā ar to, ka darba devēju pārstāvju skaits, kas apmeklēja semināru, bija negaidīti mazs, nebija iespējams kā parasti izveidot trīs darba grupas. Tāpēc tika izveidotas tikai divas darba grupas. Darba devēju pārstāvji strādāja vienā darba grupā, bet arodbiedrību pārstāvji strādāja otrā darba grupā. UNICE, UEAPME un CEEP pārstāvji pievienojās darba devēju grupai un ETUC pārstāvji kopā ar ekspertu pievienojās arodbiedrību grupai. Katrā grupā no nacionālo dalībnieku vidus tika izvēlēts grupas vadītājs/ziņotājs.

Darba grupām tika dotas 90 minūtes laika, lai apspriestu šādus jautājumus:

Plenārās sesijas prezentāciju kontekstā – kuri ir visbūtiskākie jautājumi, lai izstrādātu nākotnes darbības plānus?

Balstoties uz mūsu pieredzi darbības plānu īstenošanā un ņemot vērā prioritāšu maiņu organizācijas un nacionālajā/Eiropas līmeņos – ko nepieciešams paveikt nākamajos 12 mēnešos un nākamajos 3 gados?

Darba grupu ziņojumi ietvēra šādus jautājumus:

Arodbiedrību grupa

Arodbiedrību darba grupa izvirzīja virkni ar problēmām un ieteica iespējamus to risināšanas variantus.

Problēmas:

- Vispārēja sabiedrības neinformētība par darbinieku tiesībām;
- Daudzi Latvijas darba devēji neizprot ieguvumus no sociālā dialoga;
- Sociālo partneru noslēgtās vienošanās nepatver visus darbiniekus, jo daudzi darba devēji nav darba devēju organizāciju biedri;
- Latvijas darbinieku emigrācija rada darbaspēka trūkumu atsevišķās specifiskās jomās;
- Tas, ka Eiropā nav noteikta minimālā alga, ir radījis lielas atšķirības darba algu un pabalstu līmeņos dažādās valstīs;
- Atšķirīgā likumdošana darba tiesību jomā bieži konfliktē, kā arī pastāv neskaidrības par to, kura likumdošana ir jāpiemēro attiecīgajā situācijā;
- Valdības darbībā bieži trūkst sociālās perspektīvas. Cilvēkresursu jautājumi retos gadījumos ir tās uzmanības centrā.

Iespējamie risinājumi:

- Jāpaaugstina vispārēja izpratne par arodbiedrības aktivitātēm, piemēram, organizējot atvērto durvju pasākumus;
- Jāveicina arodbiedrības biedru skaita pieaugums, īpaši veicinot aktīvu dalību;
- Jāuzlabo valodu mācību kapacitāte;
- Jāuzlabo tehniskās un ar sociālo dialogu saistītās prasmes;
- Jāveicina darba devēju iesaistīšanās darba devēju organizācijās;
- Ciešāk jāsadarbojas ar Latvijas valdību jautājumos, kas saistīti ar minimālo algu un ar nodokli neapliekamo minimumu;
- Jāveicina, lai Eiropas Savienībā tiktu noteikta Eiropas minimālā alga;
- Jāstrādā, lai veicinātu ieguvumus no sociālā dialoga.

Darba devēju organizāciju grupa

Darba devēju organizāciju grupa izvirzīja šādus jautājumus:

- Sadarbība starp maziem un lieliem uzņēmumiem ir ierobežota, jo tiem ir atšķirīgi viedokļi par dažādiem jautājumiem;
- Pastāv neatbilstība starp to, ko sniedz izglītības sistēma un uzņēmumu vajadzībām. Tas īpaši attiecas uz pašvaldību un nacionālajām izglītības iestādēm, kas saņem labvēlīgāku attieksmi no Valdības puses nekā privātās institūcijas, kas ir efektīvākas;
- Zemais atalgojums ir iemesls darbaspēka migrācijas nelabvēlīgajam līmenim. Situāciju saasina nodokļu sistēma, kas neatbilst esošajām vajadzībām;
- Balstoties uz citu valstu labās prakses piemēru izpēti, jāpilnveido sociālās drošības sistēmas noteikumi;
- Joprojām aktuāls ir jautājums par sadarbības starp Latvijas sociālajiem partneriem uzlabošanu;
- Nacionālās trīspusējās apakš-padomes strādā labi un kopumā sniedz labus rezultātus;
- Lai gan šobrīd tiek veikts pētījums, Valdība vēl nav definējusi darbības un prioritātes, lai nodrošinātu darba tirgus prasībām atbilstošas prasmes. Īpaši akūts ir nepietiekamais zinātnieku un matemātiķu skaits.

Latvijas darba devēju grupa izteica tās vispārēju atbalstu arodbiedrību grupas izvirzītajām prioritātēm un jautājumiem.

Ceturrtā sesija - „Darbības, lai palīdzētu jauno Eiropas Savienības dalībvalstu Sociālo Partneru organizācijām, šo darbu jau Eiropas Sociālo partneru organizācijas ir uzsākušas.”

Atbildot uz jautājumiem un vajadzībām, ko izvirzīja nacionālie sociālie partneri projekta 2004.gada fāzē, Eiropas līmeņa sociālie partneri ir uzsākuši virkni ar aktivitātēm, lai uzlabotu jauno dalībvalstu kapacitāti piedalīties Eiropas sociālajā dialogā. Jeanne Schmitt no UNICE un Szilvia Borbély un ETUC sniedza prezentācijas par šādiem jautājumiem:

- *Resursu centri* – Eiropas līmeņa sociālie partneri ir izstrādājuši darba devēju un arodbiedrību resursu centrus un radījuši interneta mājas lapas, lai izplatītu savus jaunus pakalpojumus;
- *Palīdzība apmācībām un attīstībai* – lai sekmētu darbinieku attīstības iniciatīvas, dažāda veida palīdzība šobrīd ir pieejama no Eiropas sociālajiem partneriem, t.i., finansējums papildus vietām dalībai Eiropas līmeņa sanāksmēs, lai veicinātu attīstību, apmācībai par sociālā dialoga jautājumiem un valodu apmācībām;
- *Sociālo partneru kompetenču pilnveidošana* – šobrīd sociālo partneru resursu centru interneta mājas lapās ir pieejams process, kuru izmantojot, indivīdi un organizācijas var veikt „pašnovērtējumu” atbilstoši noteiktām „efektīvām Eiropas sociālo partneru” kompetencēm.

Pilns prezentāciju teksts ir pievienots kā ceturtais un piektais pielikums.

Nobeidzot prezentācijas, Latvijas sociālie partneri tika stimulēti pilnībā izmantot pieejamos resursus un aprakstītās aktivitātes. Jo vairāk tās tiks izmantotas, jo pastāv lielāka varbūtība, ka šie pakalpojumi un aktivitātes arī turpmāk tiks sniegti.

Tika īstenota apaļā galda diskusija, kuras laikā katram nacionālajam dalībniekam tika lūgts pārdomāt, kuri pēc viņa domām ir vissvarīgākie jautājumi, kas radās no diskusijām un dienas laikā sniegtajām prezentācijām. Šo jautājumu saraksts neatspoguļo prioritāšu secību.

- Eiropas līmenī ir jāveic aktivitātes, lai novērstu šobrīd aktuālo ar migrāciju saistīto sociālo dempingu. Jānosaka Eiropas Savienības minimālā alga. (**NB** – *klātesošie Eiropas sociālo partneru pārstāvji un eksperti izskaidroja, ka Eiropas Savienības minimālās algas noteikšana neietilpst ES kompetencē*);
- Atbildot uz augstākminēto izskaidrojumu, tika uzsvērts, ka Latvijas zemajam minimālās algas līmenim kaut kādā veidā ir jāpievērš uzmanība;
- Latvijas darba devēju organizācijas ir aktīvi iesaistījušās lobēšanas aktivitātēs Eiropas Savienības līmenī. Turpmākie uzlabojumi var tikt sasniegt mācoties no nesenās pieredzes, kas tika gūta pilnībā iesaistoties ES līmeņa aktivitātēs.
- Latvijas darba devējiem un arodbiedrībām ir ierobežota kapacitāte atbildēt uz ES līmeņa prasībām ... tomēr kopā viņi mēģina sniegt labāko, ko var;
- Nepietiekamās valodas zināšanas ir viens no ierobežojumiem;
- Darbs pie Pakalpojumu direktīvas ietekmes uz Latviju izpēti ir prioritāte;
- Latvija bez problēmām var iekļauties Eiropas sociālā dialoga ietvarā;
- Latvijas sociālajiem partneriem nav problēmu ar lobēšanu Eiropas Savienības līmenī. Tomēr Viņu spēja ietekmēt nacionālos ministrus ir uzskatāma vairāk par izaicinājumu;
- Cilvēkresursu jautājumu risināšana sektoru līmenī ir sarežģīta, jo bieži vien nav darba devēju puses. Jāturpina sadarbības veidošana ar multinacionālajiem darba devējiem;
- Sociālā dialoga kvalitāte atšķiras dažādos sektoros. Nepieciešams savstarpēji dalīties ar pieredzi, ieskaitot ar kolēģu no citām valstīm pieredzi;
- Ir grūti atkārtot citu dalībvalstu panākumus, piemēram, Zviedrijas, jo Latvija un Zviedrija būtiski atšķiras finanšu un atbalsta ziņā;
- Nepieciešams uzlabot darba devēju izpratni par sociālā dialoga svarīgumu, lai darba devēji un arodbiedrības varētu sekmīgāk strādāt kopā;
- ETUC sniegtās starptautiskās apmācības ir bijušas noderīgas;
- Lai uzlabotu sadarbību ar starptautiskajiem uzņēmumiem, darba devējiem un arodbiedrībām jāstrādā kopā, lai identificētu „īpašnieku uzņēmumus”;
- Tā kā tiesiski nav noteikta Eiropas Savienības minimālā alga, 25 valstu sociālie partneri varētu noslēgt Eiropas Savienības līmeņa vienošanos. Jebkurā gadījumā minimālās sociālās garantijas būtu jānosaka ES līmenī.

Pēc tam Eiropas līmeņa sociālie partneri un eksperti sniedza savus komentārus par to, kas pēc viņu domām ir svarīgākie jautājumi un prioritātes, kas Latvijas sociālajiem partneriem būtu jāpārdomā. Viņu komentāri var tikt apkopoti šādi:

- Līdzsvars starp darba devēju pārstāvjiem un darbinieku pārstāvjiem seminārā varēja būt labāks;
- Tas ir jebkurā valstī neparasti, ka gan darba devēji gan arodbiedrības atbalsta ideju par Eiropas minimālo algu. To varbūt varētu saprast, ņemot vērā problēmas, ko darbaspēka migrācija uz labāk apmaksātām valstīm rada Latvijā. UNICE kā organizācija neatbalsta koncepciju par darba algas noteikšanu ar normatīvajiem aktiem un arī ETUC biedru vidū nav vienprātības par nepieciešamību noteikt Eiropas minimālo algu. Eiropā nacionālā pieeja minimālās algas jautājumam atšķiras. Dažās valstīs ir ar likumu noteikta minimālā alga. Citās, tādās kā Somija un Zviedrija, tas nepastāv, kā arī nav vēlēšanās to noteikt. Esošajā Latvijas situācijā ir iespējams atrast pozitīvu risinājumu, lai piesaistītu un noturētu cilvēkus darba tirgū;
- Pēdējā gada laikā Latvijas sociālie partneri ir sasnieguši būtisku progresu. Šodien bija iespējams veikt diskusiju, kas bija vairāk vērsta uz ES jautājumiem, un identificēt problēmas un iespējamās to risināšanas veidus;
- Kā trīs galvenie izaicinājumi varētu tikt izdalīti:
  - i) *Apmācības un kapacitātes celšana.* Svarīgi ir uzlabot jaunu cilvēku valodu prasmes, apvienojot tās ar vecāku tehnisko ekspertu pieredzi;
  - ii) *Palielināt ietekmi.* Biedru skaita palielināšana ir nepieciešama, lai paaugstinātu lobēšanas spēku attiecībā uz Valdību. Sociālo partneru ietekme uz Valdību pieaugtu arī tad, ja tiktu radītas kopīgas pozīcijas;
  - iii) *Ierobežoto resursu pilnīga izmantošana.* Informācijas laicīga plūsma var tikt uzlabota, nodrošinot, ka visi, kas iesaistīti sociālajā dialogā dažādos līmeņos ir savstarpēji saistīti. Pēc iespējas ātrāk izteikts viedoklis par jautājumiem bieži vien ir ietekmīgāks.
- Divpusējās sadarbības panākumi jautājumos par „Teledarbu” un „Stresu” ir iedvesmojoši. Šāda sadarbība var tikt veidota, lai risinātu citus aktuālus jautājumus, piemēram, problēmas, kas saistītas ar darbaspēka migrāciju, minimālo algu un nodokļiem;
- Turpmāka kapacitātes nostiprināšana ir prioritāte abiem sociālajiem partneriem. ES strukturālie fondi var tikt izmantoti šim mērķim. Arodbiedrību darba grupa diskutēja par nepieciešamību paaugstināt

sabiedrības izpratni par arodbiedrību aktivitātēm. Eiropas finansējums ir pieejams arī šāda rakstura projektiem.

Piektā sesija - " Diskusijas par prioritārajām vajadzībām un jautājumiem."

Nākotnē Latvijas sociālajiem partneriem būtu jāliek uzsvars uz ierobežotu skaitu svarīgiem jautājumiem. Tas ir skaidrs, ka būtiskākās šodien izteiktās bažas ir galvenokārt nacionāla rakstura un ir saistītas ar tādiem jautājumiem kā minimālā alga, nodokļu likumdošana un darbaspēka migrācija.

Semināra nobeigumā pateicība tika izteikta visiem, kas bija iesaistīti semināra organizēšanā un vadīšanā.

Pielikumu saraksts

Pirmais pielikums	Semināra dalībnieku saraksts
Otrais pielikums	Semināra darba kārtība
Trešais pielikums	Eiropas Sociālais dialogs: Darba kārtība un prioritātes nākotnei
Ceturtais pielikums	Eiropas Sociālais dialogs: Darba devēju atbalsta līdzekļi
Piektais pielikums	Eiropas Sociālais dialogs: Arodbiedrību atbalsta līdzekļi